

Svatopluk Bílý nás definitivně opustil

Poslední slova neoficiální akademické hymny *Gaudeamus igitur* konstatují nevyhnutelnou konečnost lidského života: „*venit mors velociter, rapit nos atrociter, nemini parcetur*“ (smrt přijde rychle, uchvátí nás krutě, nikdo nebude ušetřen). A tak nezbyvá než přijmout skutečnost, že tentokrát smrt neušetřila ani vědce, cestovatele, kolegu a přítele RNDr. Svatoopluka Bílého, CSc., jehož úmrtí 3. dubna 2022 znamená nejen pro naši entomologii citelnou ztrátu. Pokud platí, že lidský život můžeme hodnotit až po jeho skončení, mělo by nám být útěchou, že Sváta prožil opravdu plný a plodný život a nepromarnil žádnou příležitost, kterou mu osud nabídl. Obohatil také životy mnoha svých přátel a kolegů, kteří na něj budou rádi vzpomínat.

Svatopluk Bílý se narodil 9. února 1945 v Praze. Vystudoval entomologii na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy, kde v letech 1968–72 absolvoval také řádnou vědeckou aspiranturu pod vedením doc. Karla Hůrky. V letech 1972–78 pracoval v Parazitologickém ústavu tehdejší Československé akademie věd v Praze a v r. 1978 nastoupil do entomologického oddělení Národního muzea, kde setrval až do odchodu do penze v r. 2010 (podrobněji v *Živě* 2010, 3: XL; 2015, 2: XXIII–XXV). Ten však neznamená konec studia jeho milovaných krasců (Buprestidae), v němž pokračoval doslova do posledních dnů svého života. Hluboké odborné znalosti a společenská povaha z něho učinily respektovanou vůdčí osobnost české i světové buprestidologie a o jeho vědeckém přínosu svědčí i bohatý seznam zhruba 170 vědeckých prací. Tím se ale rozsah jeho aktivit zdaleka nevyčerpával. Zejména po uvolnění společenských poměrů v r. 1989 podnikl S. Bílý mnoho cest po celém světě, od Mexika, Paraguaye a Chile až po Austrálii a Novou Kaledonii. Poznatků z těchto cest využil nejen ve vědecké práci, ale i k popularizaci v řadě článků a přednášek. S tím souvisela i jeho spolupráce se *Živou*. Autorsky začal do tohoto časopisu přispívat v r. 1970 a pokračoval až do r. 2019, kdy publikoval články o broučích endemitech České republiky a o Vánočním ostrově. V r. 2007 se stal členem redakční rady, recenzoval články na entomologická témata, podílel se také na právě monotematického čísla o hmyzu v r. 2014. Roku 2013 se uskutečnila výstava jeho fotografií z cest po Západní Austrálii pořádaná *Živou*.

Opomenout nelze ani jeho dlouhou aktivní činnost v České společnosti entomologické, kde byl dlouholetým členem výboru a v letech 1997–2008 předsedou.

Asi se u nás najde jen málo entomologů, jak profesionálních, tak amatérských, kterým by jméno Svatoopluk Bílý nic neříkalo. Já sám jsem se se Svátou seznámil koncem 60. let minulého století, kdy jako student přišel do entomologického oddělení Ná-

1

rodního muzea. Brzy jsme poznali, že nás spojuje víc než jen zájem o brouky, a tak jsme společně vyjžděli i s rodinami na víkendové exkurze, ale navštěvovali jsme rovněž koncerty vážné hudby, Traditional Jazz Studia nebo Spirituál kvintetu.

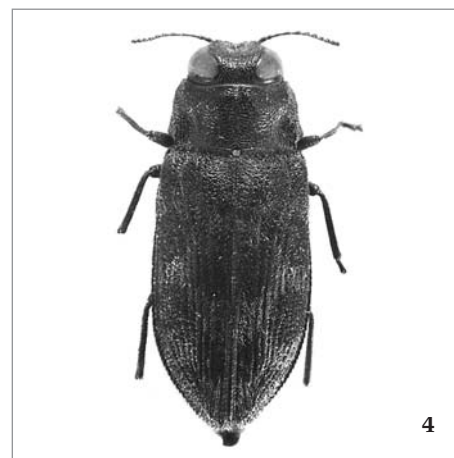
Nejoblíbenějším cílem našich výletů byly zejména Skryje na Křivoklátsku, které jsme „objevili“ jako cennou lokalitu, tehdy obtížně dostupnou z Prahy i Plzně, a tudíž skoro neznámou. Ale vyjžděli jsme společně také jinam, na jižní Moravu, Slovensko, do Bulharska nebo Střední Asie. Zážitky z těchto cest jsme pak dávali k lepšímu při různých příležitostech. Rádi jsme vzpomínali na zážitek z Jihoslovenského

2

3

4

1 Sváta Bílý na chalupě v Ostrově pod Bláníkem, 2014. Foto z archivu rodiny
 2 Památný dub na Pohansku, který vydal mnohé prvnolézy brouků z českého území. Strom už bohužel neexistuje.
 3 Krasec *Acmaeodera octodecimguttata* žije u nás pouze v okolí Břeclavi.
 4 Krasec Cimrmanův (*Cimrmanium angulinothum*) z Belize popsáný S. Bílým v r. 2009 jako nový druh i rod na počest „významného českého cestovatele, vynálezce a polyhistora“. Snímky S. Bílého, pokud není uvedeno jinak

krasu. Sbírali jsme na rozlehlé skalní stepi a protože se Sváta, tehdy ještě zaměstnanec Parazitologického ústavu, věnoval studiu larev koprofágních brouků jako možných přenašečů parazitů, trávil jsem čas také prohrabáváním četných kraviců. To upoutalo pozornost místního pastevce, který se zajímal, co tam hledáme. Když jsme mu vše vysvětlili, chvíli o celé věci přemýšlel a pak se vrátil s tím, že za takovou práci musíme brát aspoň pět, šest tisíc měsíčně (pro ty, kdo tu dobu nepamatují, se náš plat pohyboval kolem 1 200 Kčs a pět či šest tisíc byla čirá utopie). Ubezpečili jsme jej tedy, že tolik opravdu nepobíráme, o čemž znovu popřemýšlel, a nakonec dospěl k tomu, že to bude tím, že jsme ještě mladí a nemáme potřebnou praxi, která se všude vyžaduje, a s tímto závěrem jsme se v dobrém rozešli. Od té doby jsme při dlouholeté společné práci v Národním muzeu praxi přece jen získali a pro mne je těžké smířit se s tím, že už se nikdy nebudeme dělit o své zážitky a poznatky. Svátouchu, sbohem!